

मुंबई महानगर विकास प्राधिकरणाद्वारे राबविण्यात येत असलेल्या पायाभूत विकास प्रकल्पांसाठी रुरल इलेक्ट्रिफिकेशन कॉर्पोरेशन लि. (REC) या वित्तीय संस्थेकडून उभारण्यात येणाऱ्या रु.१२,००० कोटी कर्जास शासन हमी देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

वित्त विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : शाहमी-२०२२/नविवि/प्र.क्र.६३/अर्थबळ

मंत्रालय, मुंबई-३२

दिनांक :- १८ नोव्हेंबर, २०२२

वाचा -१) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र.शाहमी -१०९९/प्रक्र.६८/शा.हमी, दि. ५.११.१९९९

२) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र.शाहमी -१००८/प्रक्र.१८/शा.हमी, दि.२८.४.२००८

३) शासन निर्णय, नगर विकास विभाग क्र. एमआरडी-३३२२/प्र.क्र.८३/नवि-७, दि.१७.८.२०२२

प्रस्तावना:

मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणामार्फत (एमएमआरडीए) मुंबई महानगर प्रदेश क्षेत्रात विविध पायाभूत विकासाची कामे हाती घेण्यात आलेली आहेत. सदर प्रकल्पांवर प्राधिकरणास पुढील ५ वर्षांमध्ये मोठ्या प्रमाणावर भांडवली खर्च करावा लागणार आहे. त्यानुषंगाने सन २०२२-२३ या वर्षात वित्तीय संस्थांकडून रु.१२,००० कोटी कर्ज घेण्यास शासन हमी देण्याच्या व सदर शासन हमीवरील हमीशुल्क माफ करण्याच्या नगर विकास विभागाच्या प्रस्तावास मंत्रिमंडळाने दि.१६.७.२०२२ रोजी झालेल्या बैठकीत मंजूरी दिलेली असून त्यानुसार करण्यात यावयाच्या कार्यवाही संदर्भात नगर विकास विभागाने शासन निर्णय दिनांक १७.८.२०२२ रोजी निर्गमित केला आहे. सदर बाब विचारात घेता मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाद्वारे रुरल इलेक्ट्रिफिकेशन कॉर्पोरेशन लि. (REC) या वित्तीय संस्थेकडून घेण्यात येणाऱ्या एकूण रु.१२,००० कोटी कर्ज रकमेस शासन हमी देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाद्वारे राबविण्यात येणाऱ्या विविध पायाभूत विकास कामांसाठी आवश्यक असलेला रु.१२,००० कोटी (अक्षरी रुपये बारा हजार कोटी फक्त) इतका निधी रुरल इलेक्ट्रिफिकेशन कॉर्पोरेशन लि. (REC) या वित्तीय संस्थेकडून कर्ज स्वरूपात उभारण्यास शासन हमी मंजूर करण्यात येत आहे.

२. सदर शासन हमीवर कर्ज उचलण्याची मुदत शासन निर्णय निर्गमित केल्याच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या कालावधीपर्यंत वैध राहील.

३. वित्तीय संस्थेसमवेत शासन हमीवर घेण्यात येणाऱ्या कर्जासंबंधी करण्यात येणाऱ्या करारपत्रात खालील अटी व शर्तीचा समावेश करण्यात यावा.

३.१) शासन हमी एकूण रु.१२,००० कोटी इतक्या रकमेपुरतीच सिमीत राहील.

३.२) मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाने वित्तीय संस्थांकडून घेतलेल्या कर्जाची परतफेड करण्यास विलंब झाल्यास त्याकरिता आकारण्यात आलेल्या दंडनीय व्याजाकरीता व इतर कोणत्याही देय रकमांसाठी शासन हमी लागू होणार नाही.

३.३) मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाकडून कर्जाच्या परतफेडीबाबत अथवा व्याजाची रक्कम देण्याबाबत होणाऱ्या कसुरीची सूचना शासनास ९० दिवसांच्या आत देणे संबंधित वित्तीय संस्थेस बंधनकारक असेल.

३.४) धनको संस्था ही राज्य शासनाच्या पूर्व अनुमतीशिवाय मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणास या आदेशामध्ये विहित केलेल्या मर्यादेपेक्षा अधिक कर्ज देणार नाही.

३.५) धनको संस्थांकडून घेण्यात आलेल्या कर्जातून निर्माण होणारी भविष्यातील मालमत्ता ही तारण म्हणून ठेवण्यात यावी.

३.६) वित्तीय संस्थेकडून प्राप्त होणारे कर्ज, प्रकल्पातून प्राप्त होणारी रक्कम व वित्तीय संस्थेची परतफेड याकरिता मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाच्या नावे स्वतंत्र Escrow A/C उघडण्यात येईल व या अकाऊन्ट मधून घेतलेल्या कर्जाची परतफेड करण्यात येईल.

३.७) मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाकडून कर्ज फेडीत कसूर झाल्यास मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाच्या तारण चल/ अचल मालमत्तेची विक्री / लिलाव (Auction) करून कर्ज वसुलीची प्रक्रिया पूर्ण करावी. तसेच, कर्ज वसुलीसाठी सर्वतोपरी प्रयत्न केल्याशिवाय संबंधित वित्तीय संस्थेला हमीपूर्वतेकरिता शासन हमीची प्रतिभूती म्हणून वापर करता येणार नाही.

३.८) धनको कडून मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाच्या तारण चल / अचल मालमत्तेची विक्री वसुलीचा निर्णय झाल्यास त्यासाठी एक समिती स्थापन करावी व त्या समितीमध्ये नगर विकास विभाग व वित्त विभागाचा प्रत्येकी एक प्रतिनिधी घेण्यात यावा. तारण चल / अचल मालमत्तेची विक्री/ लिलाव करताना मुल्यांकन त्रयस्थ संस्थेकडून शासन नियमानुसार करणे आवश्यक राहील. तसेच, उक्त समितीमधील शासनाच्या दोन्ही प्रतिनिधींच्या अहवालासह लिलाव प्रक्रियेचे अंतिमीकरणास शासनाची मान्यता घेणे आवश्यक राहील.

वरील (३.१) ते (३.८) पैकी कोणत्याही अटीचा भंग झाल्यास शासन हमी अवैध होईल.

४. मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणास रु.१२,००० कोटीची शासन हमी संदर्भाधिन अ.क्र. १ येथील दि.५.११.१९९९ मधील शासन निर्णयामध्ये नमूद केलेल्या अटी तसेच खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहील:-

४.१) मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण हे Principal Debtor राहील.

४.२) धनको कडून घेण्यात येणा-या कर्जाचा वापर ज्या उद्दीष्टासाठी कर्ज घेण्यात आले आहे त्यासाठीच करण्यात यावा.

४.३) मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाकडून पुरेशा मत्तेची प्रतिभूती (Security) घेतल्यानंतरच धनको कर्ज मंजूर करतील. सदर मत्तेची तपासणी वेळोवेळी व कमीत कमी सहा महिन्यातून एकदा तरी संबंधित वित्तीय संस्था करेल.

४.४) मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाने आवश्यक तेवढ्याच कर्जाची उचल करावी.

४.५) धनको कडून कर्ज घेतांना रिझर्व्ह बँकेच्या प्रचलीत बँक दराचा विचार करून त्यानुसार व्याजाचा दर कमीतकमी असेल याची खात्री करण्याची संपूर्ण जबाबदारी नगर विकास विभाग/ मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण (MMRDA) यांची राहील.

४.६) सदरचे कर्ज (मुद्दल + व्याज) फेडण्याची संपूर्ण जबाबदारी मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाची राहील.

४.७) सदर शासन हमीवर देण्यात आलेल्या कर्जाचे दायित्व शासनावर येणार नाही याबाबत नगर विकास विभागाने दक्षता घ्यावी.

४.८) मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाने दर महिन्याला कर्ज परतफेडीच्या प्रगतीबाबतची स्थिती दर्शविणारी माहिती नगर विकास विभागाकडे / वित्त विभागाकडे सादर करावी.

४.९) मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाने विहित कार्यपद्धतीने लेखा परिक्षित केलेल्या लेखांची एक प्रत शासनास सादर करावी.

४.१०) मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण त्यांच्या आर्थिक स्थितीबाबतचा अहवाल या शासन निर्णयासोबत जोडलेल्या प्रपत्र-अ मध्ये दर सहा महिन्यांनी (३१मार्च/३०सप्टेंबर) उद्योग उर्जा व कामगार विभागास सादर करेल.

५. हमी शुल्क

मा.मंत्रिमंडळाने निर्णय घेतल्यानुसार सदर शासन हमीवरील हमीशुल्क माफ करण्यात येत आहे. तथापि, शासन हमीवरील घेतलेल्या कर्जाच्या परतफेडीबाबत संनियंत्रणाची जबाबदारी सहसचिव/ उपसचिव, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२ यांची राहिल.

६. हा शासन निर्णय नगर विकास विभागाच्या नस्ती क्र.एमआरडी-३३२२/प्र.क्र.२०८/नवि-७ वरील प्रस्ताव व वित्त विभागाचा शासन हमी क्र.०१/२०२२-२३ नुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणास कर्ज घेण्याच्या अनुषंगाने संबंधित वित्तीय संस्थांसोबत करण्यात येणाऱ्या करारपत्रांवर स्वाक्षरी करण्याकरिता नगर विकास विभागातील संबंधित सहसचिव/ उपसचिव व वित्त विभागातील उप सचिव (अर्थबळ) यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २०२२१११८१५५८४८१५०५ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(अ. रा. राणे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

१) मा.राज्यपाल यांचे सचिव.

२) मा. सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.

३) मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.

४) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.

५) मा. उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.

६) मा. उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.

७) सर्व सन्माननिय सदस्य विधानपरिषद/ विधानसभा महाराष्ट्र विधानमंडळ सदस्य, विधानमंडळ, मुंबई.

८) मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव.

९) उप मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव.

१०) सर्व मंत्री व राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

११) महालेखापाल, महाराष्ट्र- १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई / नागपूर.

- १२) महालेखापाल, महाराष्ट्र- १/२ (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र, मुंबई / नागपूर.
- १३) ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानभवन सचिवालय, मुंबई, (५प्रती)
- १४) भारतीय जनता पार्टी, महाराष्ट्र प्रदेश, सी.डी.ओ. बॅरेक्स क्र.१, योगक्षेमसमोर, वसंतराव भागवत चौक, नरिमन पॉईन्ट, मुंबई-४०० ०२०.
- १५) इंडियन नॅशनल काँग्रेस पार्टी, महाराष्ट्र प्रदेश काँग्रेस (आय) समिती, टिळक भवन, काकासाहेब गाडगीळ मार्ग, दादर, मुंबई-४०० ०२५.
- १६) नॅशनॅलिस्ट काँग्रेस पार्टी, ठाकरसी हाऊस, जे.एन.हेरेडीया मार्ग, बेलार्ड इस्टेट, मुंबई.
- १७) शिवसेना, शिवसेना भवन, गडकरी चौक, दादर, मुंबई-४०० ०२८.
- १८) बहुजन समाज पार्टी, महाराष्ट्र राज्य, बी.एस.पी. भवन, प्लॉट नं.८३-अ, कलेक्टर कॉलनी चेंबूर, मुंबई-४०००१४.
- १९) भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी, महाराष्ट्र कमिटी, ३१४, राज भवन, एस.व्ही.पटेल रोड, मुंबई-०४.
- २०) भारतीय कम्युनिस्ट (मार्क्सवादी) पार्टी, महाराष्ट्र कमिटी, जनशक्ती हॉल, ग्लोब मिल पॅलेस, वरळी, मुंबई-२८.
- २१) महाराष्ट्र नवनिर्माण सेना, राजगड, मातोश्री टॉवर शिवाजी पार्क, दादर, मुंबई-२८.
- २२) अपर मुख्य सचिव (न.वि.-१), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- २३) महानगर आयुक्त, मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण, मुंबई-४०००५१.
- २४) वित्त विभाग (साउ /व्यय-३ /ऋण व हमी नियंत्रण कक्ष), मंत्रालय, मुंबई.
- २५) कार्यासन अधिकारी-नवि-७, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
- २६) संबंधित वित्तीय संस्था (विभागामार्फत).
- २७) निवड नस्ती -अर्थबळ.

ANNEXURE A

Proforma in which the information in respect of repayment of loan and financial liability of the borrower is to be submitted by the lending institute to the Government every six month (1st April/ 1st Oct)

1 Name of Lending Institute:

2 Principal Debtor:

3 Name of Administrative Dept:

4 Guarantee No:

5 Date of Validity of Guarantee:

6 Report for the period from: To

Guarantee & Repayment during the period

(Rupees)

		Principal	Interest	Total
1	Outstanding guarantee at beginning of the period			
2	Additional guarantee sanctioned, if any during the period			
3	Total Outstanding (1+ 2)			
4	Repayment of loan			
5	Balance at end of the period (3 - 4)			
6	Amount Credited in to Escrow A/C			
7	Net Balance (5 - 6)			

7 Payment of Guarantee fees

(Rupees)

	Outstanding Amount	G . F.	Penal Fee	Total
1	Outstanding at the Beginning			
2	G. F. Paid (Rs.)			
3	Date			
4	Challan No.			
5	Balance at end of the period (1 - 2)			

8 Types of assets taken as security against amount of loan / outstanding

Description Secured	Estimated Value	How
(i)		
(ii)		
(iii)		
Total		

(P.T.O.)

<p>9 Types of inspection of assets / due diligence by lending institute during last 6 months to ensure loans are properly secured.</p>	
<p>10. Financial Health of Principal Debtor (I) Total Turnover of the Principal Debtor (II) Total Profits (iii) % of profits as % of loan amount</p>	
<p>11. Is in the opinion of lending institute, the borrowing institute in a position to service the debt against which government guarantee is given</p>	
<p>12. Is in view of the lending institute, the borrowing institute being managed efficiently</p>	
<p>13. If not, type of corrective action proposed to be taken by lending institute</p>	
<p>14. Has the lending institute ensured that no further loans have been taken by the borrowing institute since the government guarantee was given</p>	
<p>15. Has the lending institute ensured that the guarantee fees has been paid to the Government in order to keep the guarantee alive and valid</p>	